

En ordlista för Ekonomipejl

Aktie – Ägardel i ett aktiebolag

Aktiefond – En aktiefond investerar minst 85% av fondförmögenheten i aktier eller aktierelaterade finansiella instrument

Aktiv Förvaltning – Fondförvaltning där förvaltaren väljer värdepapper utifrån egen analys av vad som bedöms komma att ge den bästa avkastningen i framtiden. Motsatts till passiv förvaltning, eller indexförvaltning

Alternativ investeringsfond, AIF – Alla typer av förvaltningsfonder som inte är värdepappersfonder (UCITS-fonder). Exempel på alternativa fonder är specialfonder, riskkapitalfonder och fastighetsfonder (som placerar direkt i fastigheter)

Avkastning – Värdeökning på en placering. Kan komma från kapitalvinst eller utdelning. En fonds avkastning visas alltid efter att avgifter visas alltid efter att avgifter är bortdragna

Bankkort – Det finns olika typer av bankkort. Det finns kort där pengarna dras direkt från kontot eller ett betal- och kreditkort där du betalar i efter-skott mot faktura. Du kan läsa mer om olika kort på www.nordea.se

Blancolån/lån utan säkerhet - Är ett lån utan säkerhet. Långgivaren, borgenären, får basera sin utlåning på låntagarens, gäldenärens, förmåga och vilja att betala tillbaka lånet. Om gäldenären är okänd brukar långgivaren ta en kreditupplysning för att bedöma kreditvärdigheten. En säkerhet kan vara direkt pant i lös egendom, till exempel en guldring, eller en inteckning i fast eller lös egendom, till exempel villa resp bostads-rätt. Ett lån med inteckningssäkerhet kallas ofta för hypotekslån.

Blandfond – En fond som investerar i både aktier och räntebärande värdepapper. Fördelningen av aktier respektive räntepapper skiljer sig åt mellan blandfonderna och deras placeringar styrs av fondens strategival.

Branschfond – Värdepappersfond som köper aktier i en specifik branch såsom läkemedel, fastigheter etc

BRICS-fond - Värdepappersfond som köper aktier i Brasilien, Ryssland, Indien, Kina och Sydafrika.

Bolån - är ett lån, som privatperson gör, som används för att finansiera köp av bostadsfastighet eller bostadsrättslägenhet. Som säkerhet för lånet lämnas vanligen pant i fastigheten, bostadsrätten, aktier som ger rätt till bostaden eller liknande.

Bolåneränta – Är räntesatsen på privatpersoners krediter för finansiering av den egna bostaden. Räntan varierar beroende på om man binder sitt lån för en bestämd tid sk fast ränta, eller kan ränta vara rörlig och beroende på ett antal omvärldsfaktorer.

Budget – En budget är en prognos över framtida planerade ekonomiska händelser

Centralbank – En centralbank ansvarar för att ge ut sedlar och fungerar som bankernas bank. Centralbanken bedriver också penningpolitik, det vill säga den ändrar räntan för att bevara värdet på pengar. Riksbanken är Sveriges centralbank. I andra länder kan centralbanken också ha andra uppgifter, till exempel ansvarar för den finansiella tillsynen eller förvalta statsskulden.

Crowdfunding - Är en metod för att finansiera projekt eller idéer genom att vända sig till ett stort antal finansiärer. Detta sker ofta via olika internetbaserade system.

Courtage – En avgift vid köp och försäljning av värdepapper som fonden vanligen får betala till fondkommissionär/aktiemäklare.

Deflation – Allmänna prisfall som gör att pengarnas värde stiger, dvs man kan köpa fler varor och tjänster för samma mängd pengar. Motsatsen är inflation

ECB – Europeiska centralbanken. ECB ligger i Frankfurt och är gemensam centralbank för de medlemsländer i EU som har infört euron som valuta. ECB:s uppgift är att sköta penningpolitiken för dessa länder och se till att inflationen blir låg.

Fond i fond - Fond som placerar i andra fonder.

Fondandel – Den som sparar i fond köper andelar i fondens tillgångar och blir därmed delägare till alla de värdepapper som fonden äger.

Fondbolag – Ett fondbolag förvaltar förmögenheten i en värdepappersfond. Ett fondbolag kan förvalta flera fonder.

Fondförsäkring – Ett långsiktigt försäkringssparande med placering i fonder. Fondförsäkring kallas även "unit linked". Spararen kan utan skattekonsekvenser flytta sina pengar mellan olika fonder som finns i försäkringsbolagets sortiment.

Fondindex – Ett fondindex visar den genomsnittliga avkastningen för fonder med liknande placeringsinriktning.

Förvaltningsavgift – Ersättning till fondbolag för förvaltning, administration, förvaring, information och distribution.

Förvaringsinstitut – Alla värdepappersfonder ska ha bank eller annat kreditinstitut som förvaringsinstitut. Detta ska ta emot och förvara fondens egendom och se till att köp och försäljning av fondandelar sker i enlighet med gällande regler. **Försäkring** – Det finns en mängd olika försäkringar som banken kan hjälpa dig med t.ex. olika person och sakförsäkringar. Detta kan ge dig ett stort stöd och hjälp om något oförutsett inträffar.

Handpenning/kontantinsats - Är ett penningbelopp, som då man ingår ett avtal betalas av den ena avtalsparten till den andra som förskott på betalningen. Vid köp av bostad är vanligtvis kontantinsatsen 15 % av totala köpeskillingen

Hedgefond – Hedgefonder är specialfonder och har därmed en friare placeringsinriktning än värdepappersfonder. Många hedgefonder försöker ge avkastning oavsett om aktie. Eller räntemarknaden går upp eller ned.

Index – Index visar hur en viss marknad har gått i genomsnitt. Ett index fungerar som ett mått att jämföra fondens värdeutveckling med över tid.

Indexfond – En passivt förvaltningsfond som har som mål att spegla ett valt index, genom att vanligtvis placera i de aktier som ingår i indexet. Motsats till aktivt förvaltningsfond.

Individuellt pensionssparande IPS – IPS är en form av pensionssparande med skattemässigt avdragsgilla insättningar. Sparformen ger stor frihet i valet av placeringar i fonder, aktier eller på bankkonton. Från och med 1 januari 2015 sänktes avdragsrätten kraftigt för att helt försvinna 2016.

Inflation – Allmänna prisökningar som gör att pengarnas värde minskar, det vill säga man kan köpa färre varor och tjänster för samma mängd pengar. Motsatsen är deflation.

Kapitalförlust – Den avdragsgilla förlust som kan uppkomma vid försäljning av exempelvis aktier eller fondandelar.

Kapitalvinst – Den beskattningsbara vinst som kan uppkomma vid försäljning av exempelvis aktier eller fondaktier.

KPI – Konsumentprisindex. Varje månad mäter Statistiska centralbyrån (SCB) hur den genomsnittliga prisutvecklingen för den privata konsumtionen ser ut. Riksbanken använder KPI som ett av flera mått på inflation.

Kreditkort - Ett kreditkort är en variant av kontokort.[1] Namnet kommer från det faktum att kortet är förenat med en kredit hos den kortutgivande banken, vilken kan betalas av antingen i sin helhet, eller i poster. Precis som med övriga kontokort betalar kortföretaget handlaren och fakturerar i sin tur kortinnehavaren.

Kronofogdsmyndigheten - Är en myndighet med en opartisk roll, vars uppdrag är att skapa balans mellan den som ska ha betalt och den som ska betala. Det är dess uppgift att hjälpa den som inte fått betalt. Men också att se till att den som har en skuld får stöd och vägledning för att reda ut sin situation.

Lån – Att använda en del av dina framtida inkomster redan idag.

Medlåntagare - Medlåntagare är den som tillsammans med låntagaren har tagit upp lånet och skrivit på att han eller hon har gjort detta. Medlåntagaren är lika skyldig att stå för lånet som den ursprungliga låntagaren. Man kan säga att låntagare och medlåntagare är helt synonymt.

MENA-fond – Värdepappersfond som köper aktier i Mellanöstern och Nordafrika

NAV-kurs, andelsvärde – NAV står för nettoandelsvärde. Värdet på en fondandel beräknas som fondens alla tillgångar efter avdrag för förvaltningskostnader dividerat med antalet andelar. Normalt omvärderas fondens innehav och andelsvärdet varje börsdag.

Normanbeloppet – Är ett standardiserat jämförelselopp som avser att visa en uppskattning av den totala kostnaden för ett månadssparande på 1000 kr i en fond under 10 år. Syftet är att ge exempel på vad den årliga procentuella avgiften kan bli i kronor och ören sett över en längre tidsperiod.

Obligation – En obligation är ett räntebärande värdepapper med en löptid som överstiger ett år vid emissionen. Obligationer ges ut av staten, kommuner, bostadsfinansieringsinstitut och andra företag.

Obligationfond – En fond som placerar i långa räntepapper, det vill säga med en löptid på över ett år, såsom obligationer. Kallas även lång räntefond.

Option – Innehavaren har en rätt men inte en skyldighet att i framtiden köpa eller sälja ett värdepapper till ett i förväg fastställt pris.

Passiv förvaltning – Förvaltning av fonder där man har som mål att inte avvika från ett index som förvaltaren har valt att spegla. Motsats till aktiv förvaltning.

Penningmarknadsfond – Fond som enbart placerar i korta räntepapper, det vill säga räntepapper med en återstående löptid som är kortare än ett år. Kallas även för kort räntefond eller likviditetsfond.

Peer-to-peer – Är en låneprocess till företag som växer och behöver kapital. Pengarna lånas ut av privatpersoner och företag till välskötta företag via en förmedlare. Långivare och låntagare kopplas ihop utan traditionella mellanhänder.

Premiepension – Den del av den allmänna pensionen där premien, som är 2,5 % av pensionsunderlaget, placeras i fonder.

Risk – Med risk avses hur mycket värdet kan förväntas gå upp eller ned över tid.

Riksbanken – Har till uppgift att ge ut sedlar och mynt och se till att de behåller sitt värde över tiden samt att se till att pengarna är svåra att förfälska och övervaka att hela det system som finns för att genomföra betalningar fungerar utan störningar.

Räkning - En faktura eller räkning är ett bokföringsverifikat, momsredovisningsunderlag och ett skriftligt krav på betalning genom vilket fordringsägaren (borgenären) kräver betalt från den betalningsskyldige (gäldenären).

Ränta – Ränta uttrycks i procent och är det pris man betalar för att låna pengar. Kort ränta är ränta på lån med löptid under 1 år. Lång ränta är ränta på lån med löptid över 1 år. Nominell ränta är den ränta som man får av t.ex. banken. Denna ränta tar inte hänsyn till inflation.

Räntefond – En fond som placerar 100 procent av fondförmögenheten i räntebärande värdepapper, dvs i obligationer och statsskuldväxlar.

SMS-lån - SMS-lån är en typ av kredit där låntagaren snabbt kan låna mindre summor, vanligen med hjälp av ett mobiltelefonabonnemang och SMS-kommunikation med kreditföretaget. Låneformen kännetecknas av att låntagaren snabbt kan få det lånade beloppet, att kredittiden är kort samt att det rör sig om en mycket hög total lånekostnad.

Sparande – Är i vardagligt tal att lägga undan pengar för framtida bruk. Sparande kan göras på många olika sätt och med olika risk.

Specialfond – En typ av alternativ investeringsfond med liknande konsumentskydd som värdepappersfonder.

SRI - Sustainable Responsible Investments. Samlingsnamn för hållbara och ansvarsfulla investeringar.

Standardavvikelse – Mått på en fonds risk. Speglar volatiliteten, dvs. svängningar i avkastningen. Ju högre standardavvikelse desto högre risk.

Statsskuldväxel – Ett räntebärande värdepapper med en löptid på upp till ett år. Ges ut av staten.

Tillväxtmarknadsfond – En tillväxtmarknadsfond är en aktiefond som investerar i tillväxtmarknader, även kallade emerging markets. Till tillväxt-

marknader räknas bland annat Östeuropa, stora delar av Asien, Afrika och Latinamerika

TKA – Står för totalkostnadsandel. Ett mått för totala kostnader inklusive förvaltningsavgifter, skatter och transaktionskostnader. Courtage ingår. Uttrycks i procent av den genomsnittliga fondförmögenheten.

UCITS – Står för Undertaking for Collective Investments In Transferable Securities och är benämningen på fonder som omfattas av ett EU-direktiv, värdepappersfonder. Enligt direktivet får UCITS-fonder som har tillstånd i ett EU-land lov att marknadsföras fritt i samtliga EU-länder.

Valuta - En valuta är ett betalningsmedel för ett eller flera länder.[1] Ordet kommer ursprungligen från latinets valeo eller valere, här i betydelsen "gälla" eller "vara värd".

Valutarisk – Med valutarisk menas förändringar i växelkursen mellan svenska kronan och den valuta som fonden placerar i.

Valutareserv – Riksbankens reserv av guld och värdepapper i utländska valutor. Denna buffert kan användas för att försvara värdet på den svenska kronan och för att garantera det finansiella systemets stabilitet.

Värdepappersfond – Fond som enligt lagen om värdepappersfonder omfattas av UCITS-direktivet och därmed fritt får marknadsföras i hela Europa.

Växelkurs – Det pris till vilket en valuta kan växlas mot en annan, dvs. värdförhållandet mellan två valutor. Kan också kallas valutakurs.

Årlig avgift – Ett internationellt vedertaget mått för att visa totalt elagda avgifter i en fond. Courtage ingår ej. Årlig avgift uttrycks i procent av den genomsnittliga fondförmögenheten.

Övertrasseringsavgift - Är en avgift som debiteras i samband med övertrassering av ett bankkonto, det vill säga ett uttag som är större än den mängd pengar som finns på kontot. Detta kan exempelvis vara möjligt vid betalning med bankkort. Övertrasseringsavgiften tas ut utöver det övertrasserade beloppet.

Vill du veta mer

Läs mer och boka ett kostnadsfritt besök av en utbildad inspiratör från Nordea och få mer inspiration från filmer mm på www.nordea.se/ekonomipejl

- www.kronofogden.se/lararummet – Kronofogdens lärarum.
- www.konsumenternas.se – Rådgivningsbyråer för opartisk information om elmarknaden och om bankverksamhet, värdepapper och försäkringar.
- www.konsumentverket.se/skola – Konsumentverkets skolwebb.
- www.ungkonsument.se – en webbplats riktad mot ungdomar som handlar om pengar, shopping och att handla smart. Ansvariga är Konkurrensverket och Konsumentverket.